

Spis treści

Wstęp	9
CZĘŚĆ I. Finanse międzynarodowe	13
1. Kursy walut i transakcje na rynku walutowym (<i>Piotr Misztal</i>)	15
1.1. Istota i rodzaje kursów walutowych	15
1.2. Przyczyny zmian kursów walutowych	17
1.3. Ekonomiczne skutki zmian kursów walutowych	19
1.4. Rynek walutowy i jego struktura	25
1.5. Transakcje na rynku walutowym	27
1.5.1. Transakcje arbitrażowe	27
1.5.2. Transakcje spekulacyjne	29
1.5.3. Transakcje zabezpieczające (hedgingowe)	30
1.6. Rynek walutowy w Polsce	32
2. Podstawowe teorie kształtowania się kursu walutowego (<i>Piotr Misztal</i>)	34
2.1. Teoria parytetu siły nabywczej	36
2.2. Pokryty i niepokryty parytet stóp procentowych	39
2.3. Model Mundella–Fleminga	41
2.4. Efekt Balassy–Samuelsona	43
2.5. Efekt Fishera	45
2.6. Teoria oczekiwań (hipoteza neutralności)	45
2.7. Międzynarodowy efekt Fishera	47
2.8. Teoria elastycznościowa	49
2.9. Teoria bilansu płatniczego	49
2.10. Teorie zasobowe	51
2.10.1. Teorie monetarne	52
2.10.2. Teoria portfolio	56
3. Wymienialność walut (<i>Ireneusz Pszczółka</i>)	58
3.1. Pojęcie wymienialności walut	58
3.2. Rodzaje wymienialności walut	59
3.3. Warunki istnienia wymienialności walut	61
3.4. Liberalizacja przepływu kapitału w integrującej się Europie	62
3.5. Polskie prawo dewizowe i wymienialność złotego w okresie transformacji	65

4. Systemy kursów walutowych (Piotr Misztal)	71
4.1. Pojęcie i rodzaje systemów kursowych	71
4.2. Czynniki determinujące wybór reżimu kursowego	78
4.3. Skuteczność polityki dostosowawczej w systemie kursu stałego i płynnego	79
4.3.1. Skuteczność polityki fiskalnej i monetarnej w systemie kursu stałego	79
4.3.2. Skuteczność polityki fiskalnej i monetarnej w systemie kursu płynnego	84
4.4. Wady i zalety kursów stałych i płynnych	86
4.5. Ewolucja systemu kursowego w Polsce w okresie transformacji	91
5. Rachunek dochodu narodowego i bilans płatniczy (Aneta Kosztowniak)	97
5.1. Rachunek dochodu narodowego	97
5.1.1. Rachunek dochodu narodowego w gospodarce zamkniętej	99
5.1.2. Rachunek dochodu narodowego w gospodarce otwartej	101
5.2. Istota bilansu płatniczego	103
5.2.1. Struktura bilansu płatniczego	105
5.2.2. Równowaga i nierównowaga bilansu płatniczego	108
5.3. Czynniki determinujące sytuację w bilansie płatniczym	110
5.3.1. Czynniki krótkookresowe	110
5.3.2. Czynniki długookresowe	111
5.4. Skutki nierównowagi bilansu płatniczego	113
5.5. Mechanizmy równoważenia bilansu płatniczego	115
5.5.1. Automatyczne mechanizmy przywracające równowagę w bilansie płatniczym	115
5.5.2. Polityka dostosowawcza państwa	121
5.6. Bilans płatniczy w Polsce w okresie transformacji	123
6. Międzynarodowy system walutowy (Ireneusz Pszczółka)	130
6.1. Pojęcie międzynarodowego systemu walutowego	130
6.2. Geneza i ewolucja międzynarodowego systemu walutowego	131
6.2.1. System waluty złotej	131
6.2.2. System waluty sztabowo-złotej	132
6.2.3. System z Breton Woods (system waluty dewizowo-złotej)	133
6.2.4. System wielodewizowy	135
6.3. Waluty międzynarodowe	137
6.3.1. Funkcje pieniądza międzynarodowego	137
6.3.2. Zarys historii walut międzynarodowych	139
6.4. Europejski System Walutowy jako przejaw integracji monetarnej w Europie	145
6.4.1. Geneza ESW	150
6.4.2. Elementy ESW	151
6.4.3. Proces tworzenia Unii Gospodarczej i Walutowej w Europie	154
6.4.4. Warunki przystąpienia do UGW	159
6.4.5. Perspektywy dalszej integracji monetarnej w Europie	162
7. Międzynarodowy rynek walutowy (Ireneusz Pszczółka)	174
7.1. Międzynarodowe centra finansowe	174
7.1.1. Londyn	174
7.1.2. Azjatyckie centra finansowe	176
7.1.3. Nowy Jork	176
7.1.4. Międzynarodowe centra finansowe w Unii Gospodarczej i Walutowej	177
7.1.5. Europejskie i pozaeuropejskie oazy podatkowe	178

7.2. Geneza powstania eurorynków	179
7.2.1. Eurorynek pieniężny	180
7.2.2. Rynek euroobligacji	182
7.3. Transakcje na międzynarodowym rynku walutowym	184
7.4. Liberalizacja przepływów kapitałowych a międzynarodowe kryzysy finansowe	188
8. Międzynarodowe i regionalne instytucje finansowe (Aneta Kosztowniak)	191
8.1. Międzynarodowy Fundusz Walutowy	191
8.1.1. Polska w MFW	200
8.2. Grupa Banku Światowego	201
8.2.1. Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju	202
8.2.2. Międzynarodowe Stowarzyszenie Rozwoju	206
8.2.3. Międzynarodowa Korporacja Finansowa	209
8.2.4. Wielostronna Agencja Gwarancji Inwestycji	210
8.2.5. Międzynarodowe Centrum ds. Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych	212
8.2.6. Polska a Bank Światowy	213
8.3. Bank Rozrachunków Międzynarodowych	214
8.4. Regionalne banki rozwoju	217
8.4.1. Międzyamerykański Bank Rozwoju	217
8.4.2. Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju	219
8.4.3. Azjatycki Bank Rozwoju	220
8.4.4. Afrykański Bank Rozwoju	222
8.4.5. Europejski Bank Inwestycyjny	223
9. Zadłużenie międzynarodowe (Aneta Kosztowniak)	225
9.1. Istota i przyczyny powstania zadłużenia międzynarodowego	225
9.2. Kryzys zadłużenia międzynarodowego	233
9.2.1. Pierwsza faza kryzysu – lata 1982–1984	234
9.2.2. Druga faza kryzysu – lata 1985–1989	236
9.2.3. Trzecia faza kryzysu – po roku 1989	238
9.3. Sposoby rozwiązywania zadłużenia międzynarodowego	240
9.4. Znaczenie międzynarodowych instytucji finansowych w rozwiązaniu problemu zadłużenia międzynarodowego	253
10. Ewolucja zadłużenia zagranicznego Polski w latach 1982–2007 (Aneta Kosztowniak)	270
10.1. Zadłużenie zagraniczne Polski oraz jego restrukturyzacja w latach 1980–1994	270
10.1.1. Restrukturyzacja zadłużenia wobec Klubu Paryskiego	273
10.1.2. Restrukturyzacja zadłużenia wobec Klubu Londyńskiego	276
10.1.3. Restrukturyzacja zadłużenia w ramach Programu Brady’ego	277
10.2. Zmiany polskiego zadłużenia zagranicznego w latach 1995–2007	279
CZĘŚĆ II. Międzynarodowe finanse przedsiębiorstw	289
11. Ryzyko kursowe w działalności przedsiębiorstw (Piotr Misztal)	291
11.1. Istota ryzyka kursowego	291
11.2. Formy ryzyka kursowego	292
11.2.1. Ryzyko przeliczeniowe	292
11.2.2. Ryzyko transakcyjne	294
11.2.3. Ryzyko ekonomiczne	295
11.3. Wybrane techniki zabezpieczające przed ryzykiem kursowym	296
11.3.1. Wewnętrzne metody zabezpieczające	296

11.3.2. Zewnętrzne metody zabezpieczania się przed ryzykiem kursowym	302
11.4. Zabezpieczenie przed ryzykiem kursowym w praktyce	324
12. Rozliczenia w obrocie międzynarodowym (Anna Szelągowska)	331
12.1. Istota rozliczeń międzynarodowych	331
12.2. Rozliczenia bez udziału pieniądza	333
12.2.1. Kompensaty całościowe	335
12.2.2. Kompensaty częściowe	337
12.3. Rozliczenia z udziałem pieniądza	341
12.3.1. Nieuwarunkowane sposoby zapłaty w handlu zagranicznym	341
12.3.2. Uwarunkowane sposoby zapłaty w handlu zagranicznym	343
12.4. Dokumenty w rozliczeniach zagranicznych	348
12.4.1. Dokumenty finansowe	349
12.4.2. Dokumenty handlowe	350
12.4.3. Dokumenty transportowe	352
12.4.4. Dokumenty ubezpieczeniowe	359
12.4.5. Dokumenty celne	360
12.5. Gwarancje bankowe w rozliczeniach zagranicznych	363
13. Finansowanie operacji zagranicznych przedsiębiorstw (Anna Szelągowska)	366
13.1. Krótkoterminowe techniki finansowania handlu zagranicznego	366
13.1.1. Dyskonto weksli	366
13.1.2. Kredyty handlowe	368
13.1.3. Krótkoterminowe kredyty bankowe	369
13.1.4. Przedpłata i zapłata częściowa	375
13.1.5. Faktoring	375
13.1.6. Rządowe źródła finansowania eksportu	382
13.2. Średnio- i długoterminowe techniki finansowania handlu zagranicznego	386
13.2.1. Długoterminowe kredyty bankowe	388
13.2.2. Forfaiting	388
13.2.3. Finansowanie na rynku kapitałowym	393
14. Inwestycje międzynarodowe przedsiębiorstw (Anna Szelągowska)	398
14.1. Teorie i strategie bezpośrednich inwestycji zagranicznych	398
14.2. Ryzyko polityczne a decyzje inwestycyjne przedsiębiorstw	414
14.3. Opodatkowanie dochodów z operacji zagranicznych	415
14.4. Raje podatkowe a działalność przedsiębiorstw międzynarodowych	418
Bibliografia	425
Indeks	437